

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 2 lipca 1974 r.

w sprawie zaopatrywania ludności w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Na podstawie art. 95 ust. 1 lit. c) ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. Nr 51, poz. 396 z późniejszymi zmianami), art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 z późniejszymi zmianami), art. 41 ust. 7 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1973 r. Nr 23, poz. 137), art. 41 ust. 7 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 341), art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 117), art. 52 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1973 r. Nr 32, poz. 191) oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia (Dz. U. Nr 55, poz. 434 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Osobom uprawnionym do bezpłatnych świadczeń leczniczych zakładów służby zdrowia, zwanym dalej „osobami uprawnionymi”, przysługuje zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w zakresie uzasadnionym względami leczniczymi, rehabilitacyjnymi lub społecznymi.

2. Jeżeli z dalszych przepisów nie wynika inaczej, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze jest bezpłatne.

§ 2. 1. Zaopatrzenie osób uprawnionych w przedmioty ortopedyczne obejmuje:

Lp.	Rodzaj przedmiotu ortopedycznego	Okres używalności
1.	protezy kończyny dolnej z jedną parą obuwia	3 lata
2.	protezy robocze kończyny górnej	3 "
3.	protezy kosmetyczne kończyny górnej	3 "
4.	obuwie ortopedyczne z wyjątkiem obuwia Beelego (Thomasa)	1 rok
5.	gorsety ortopedyczne	ustala wojewódzka przychodnia rehabilitacyjna
6.	aparaty ortopedyczne	
7.	ręczne wózki inwalidzkie	5 lat
8.	przedmioty uzupełniające przedmioty ortopedyczne wymienione pod poz. 1—7, jak:	
	a) rękawiczki do protez kończyn górnych	1 rok
	b) pończochy kikutowe	nie więcej niż 6 sztuk rocznie na każdą kończynę
	c) uchwyty do protez	ustala wojewódzka przychodnia rehabilitacyjna
	d) laski, kule do stałego użytku	ustala wojewódzka przychodnia rehabilitacyjna
	e) zestaw naprawczy	
9.	inne przedmioty niezbędne w okresie usprawniania leczniczego	ustala wojewódzka przychodnia rehabilitacyjna

2. W uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza jeżeli chodzi o dzieci, właściwa terenowo wojewódzka przychodnia rehabilitacyjna, zwana dalej „przychodnią”, może ustalić krótsze okresy używalności przedmiotów ortopedycznych od określonych w ust. 1.

3. Ponowne przyznanie przedmiotów ortopedycznych może nastąpić po upływie okresu ich używalności. Nie dotyczy to przedmiotów ortopedycznych, które stały się bezużyteczne wskutek zmiany w stanie fizycznym osoby uprawnionej lub wskutek zniszczenia albo zużycia z przyczyn nie zawinionych przez osobę uprawnioną.

§ 3. Przedmioty ortopedyczne przyznaje się na własność, z wyjątkiem przedmiotów niezbędnych w okresie usprawnienia leczniczego, które przydziela się do bezpłatnego używania.

§ 4. 1. Obuwie ortopedyczne przyznaje się wówczas, gdy nie jest możliwe zastosowanie wkładek ortopedycznych do obuwia normalnego, a w szczególności w razie utrwalonego zniekształcenia, niedowładu lub braku części stopy, albo gdy obuwie jest częścią składową aparatu ortopedycznego. Skrócenie kończyny może być podstawą do przyznania obuwia ortopedycznego, jeżeli wynosi co najmniej 3 cm. Nie dotyczy to dzieci i młodzieży do lat 18.

2. Obuwie ortopedyczne przyznaje się bezpłatnie, jeżeli zachodzi potrzeba zastosowania tego obuwia na obie kończyny albo jeżeli osoba uprawniona:

- 1) jest inwalidą wojennym lub wojskowym albo żołnierzem lub funkcjonariuszem Milicji Obywatelskiej — który doznał uszkodzenia zdrowia w związku ze służbą, chociażby nie miał prawa do renty inwalidzkiej,
- 2) uległa wypadkowi przy pracy lub w zatrudnieniu albo zachorowała na chorobę zawodową,
- 3) pobiera rentę lub emeryturę bądź jest członkiem rodziny uprawnionym z tego tytułu do świadczeń leczniczych.

3. W innych przypadkach niż określone w ust. 2 osoba uprawniona, której przyznano obuwie ortopedyczne, pokrywa jedną trzecią część kosztu wykonania tego obuwia.

4. Osoba uprawniona, która pracuje lub uczy się, może otrzymać równocześnie dwie pary obuwia ortopedycznego, z tym że okres ich używalności liczy się wówczas podwójnie.

§ 5. Wózek inwalidzki przyznaje się osobie uprawnionej w razie znacznego ograniczenia zdolności poruszania się, niezależnie od przyznania innego rodzaju przedmiotów ortopedycznych.

§ 6. 1. Osobom uprawnionym pozbawionym kończyn przyznaje się protezy wraz z uzupełniającymi je przedmiotami na każdą z brakujących kończyn.

2. Osoby, którym przyznano protezy kończyn górnych, otrzymują odpowiednie uchwyty i jedną parę rękawiczek do protez.

3. Inwalidzi wojenni i wojskowi otrzymują po dwie protezy na każdą brakującą kończynę, a inne osoby uprawnione mogą otrzymać zapasowe protezy, jeżeli przychodnia uzna, że są im potrzebne w związku z pracą, nauką lub ze względów społecznych.

§ 7. Osoba uprawniona pozbawiona kończyny dolnej lub dotknięta trwałym jej uszkodzeniem może otrzymać dodatkowo w miarę potrzeby kule i laski w liczbie określonej przez przychodnię. Osobom niewidomym przyznaje się białe laski.

§ 8. 1. O przyznaniu przedmiotu ortopedycznego orzeka przychodnia właściwa ze względu na miejsce zamieszkania (pełnienia służby) osoby uprawnionej, a jeżeli osoba ta przebywa w zakładzie opieki zdrowotnej zamkniętej, w zakładzie rehabilitacji zawodowej lub w zakładzie pomocy społecznej — przychodnia właściwa ze względu na siedzibę zakładu.

2. Przychodnia orzeka na wniosek zakładu społecznego służby zdrowia właściwego do zapewnienia danej osobie opieki zdrowotnej specjalistycznej, a w stosunku do osób uprawnionych do korzystania z zakładów służby zdrowia resortów obrony narodowej, spraw wewnętrznych i komunikacji — na wniosek lekarza specjalisty zakładu służby zdrowia wyznaczonego przez właściwe organy tych resortów.

3. Wniosek o przyznanie przedmiotu ortopedycznego nie jest wymagany przy ponownym zaopatrzeniu w przedmiot ortopedyczny osób dotkniętych trwałym kalectwem, stwierdzonym przy pierwszym zaopatrzeniu. Osoby takie zwracają się o przyznanie przedmiotu ortopedycznego pisemnie bezpośrednio do przychodni.

4. Terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego może:

- 1) upoważnić do wydawania orzeczeń o przyznaniu przedmiotów ortopedycznych w określonym asortymencie lub w określonych warunkach wyznaczone poradnie specjalistyczne lub zakłady służby zdrowia dysponujące własnymi warsztatami ortopedycznymi,
- 2) zlecić poradniom i zakładom, o których mowa w pkt 1, wykonywanie innych zadań przychodni,
- 3) ustalić rodzaje przedmiotów ortopedycznych wydawanych wyłącznie na podstawie wniosku określonego w ust. 2.

§ 9. 1. Orzeczenie o przyznaniu przedmiotu ortopedycznego wydaje się po przeprowadzeniu niezbędnych badań i ustaleń lekarsko-technicznych.

2. Osoba, której dotyczy wniosek o przyznaniu przedmiotu ortopedycznego, powinna być pisemnie zawiadomiona o potrzebie stawienia się w określonym terminie na badania, o których mowa w ust. 1.

§ 10. W razie odmowy przyznania przedmiotu ortopedycznego lub zmiany jego rodzaju przychodnia zawiadamia o tym osobę zainteresowaną oraz zakład służby zdrowia, który wystawił wniosek.

§ 11. 1. Osoba uprawniona otrzymuje przyznany jej przedmiot ortopedyczny w wyznaczonym dniu, o którym powinna być zawiadomiona co najmniej 7 dni wcześniej. Przed wydaniem przedmiotu ortopedycznego należy stwierdzić należyte jego wykonanie i zapewnić osobie, dla której jest on przeznaczony, odpowiednie pouczenie i instruktaż co do prawidłowego posługiwania się tym przedmiotem.

2. Rodzaj przedmiotu ortopedycznego i data jego wydania powinny być w miarę możliwości odnotowane w dokumencie uprawniającym do świadczeń (legitymacja ubezpieczeniowa, książeczka zdrowia itp.).

3. Nieuzasadnione niestawienie osoby uprawnionej pomimo dwukrotnego zawiadomienia (ust. 1) powoduje utratę prawa do przyznanego jej przedmiotu ortopedycznego.

§ 12. 1. Z zastrzeżeniem przepisu ust. 2 osoba uprawniona, która nabyła przedmiot na własny koszt, nie ma prawa do zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

2. Przychodnia zwraca osobie uprawnionej koszt zakupu aparatu, gorsetu ortopedycznego lub protezy kończyny w wysokości nie przekraczającej ceny tego przedmiotu według obowiązującego urzędowego cennika, jeżeli przedmiot ten nie mógł być wykonany w terminie uznanym przez przychodnię za konieczny.

§ 13. 1 Naprawa uszkodzonych protez, aparatów i gorsetów ortopedycznych oraz wózków inwalidzkich odbywa się bezpłatnie, na wniosek osoby uprawnionej, skierowany do przychodni, która zleca naprawę właściwemu wykonawcy.

2 Przychodnia zwraca osobie uprawnionej koszty przesłania do naprawy przedmiotów ortopedycznych, o których mowa w ust. 1.

§ 14. Osoba uprawniona ponosi koszty naprawy:

- 1) przedmiotów ortopedycznych innych niż wymienione w § 13 ust. 1,
- 2) przedmiotów ortopedycznych wymienionych w § 13 ust. 1, jeżeli:
 - a) według oceny przychodni uszkodzenie nastąpiło wskutek niewłaściwego użytkowania, braku konserwacji lub innych przyczyn zawinionych przez użytkownika,
 - b) przedmiot ortopedyczny został powierzony do naprawy przez osobę uprawnioną w innym trybie niż określony w § 13 ust. 1.

§ 15. Przepisy § 13 i 14 stosuje się także do przedmiotów ortopedycznych nabytych przez osoby uprawnione na własny koszt.

§ 16. 1 Środkami pomocniczymi są następujące rodzaje przedmiotów

- 1) okulary, soczewki kontaktowe i obturatory,
- 2) protezy oczne,
- 3) aparaty słuchowe,
- 4) elastyczne pończochy przeciwzylakowe,
- 5) zbiorniki na kał i mocz,
- 6) rurki tchawicze,
- 7) inne przedmioty maskujące ubytki anatomiczne,
- 8) cewniki,
- 9) przedmioty zapobiegające odleżynom,
- 10) pasy przepuklinowe,
- 11) pasy brzuszne,
- 12) inne przedmioty niezbędne w procesie leczenia i rehabilitacji (usamodzielnienia) nie będące przedmiotami ortopedycznymi.

2. Szczegółowe rodzaje typowych środków pomocniczych, zwanych dalej „środkami typowymi”, okresy używalności, podstawowe kryteria przyznawania, tryb wystawiania zleceń na wydanie środków typowych oraz jednostki realizujące zlecenia określane są odrębnie w drodze obwieszczenia ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 17. 1. Jeżeli zastosowanie środka typowego nie jest możliwe lub nie odniesie zamierzonego skutku, osobie uprawnionej może być przyznany odpowiedni środek pomocniczy wykonany na zamówienie lub z importu, jeśli jest to konieczne ze względów leczniczych lub uzasadnione charakterem wykonywanej pracy albo pobieraniem nauki.

2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1, powinny być stwierdzone i uzasadnione w dokumentacji lekarskiej.

3. W przypadku określonym w ust. 1 osoba uprawniona otrzymuje środek pomocniczy:

- 1) bezpłatnie — jeżeli przyznanie nastąpiło ze względów leczniczych albo zastosowanie środka pomocniczego pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową,
- 2) za częściową odpłatnością — w pozostałych przypadkach.

4. Odpłatność, o której mowa w ust. 3 pkt 2, wynosi różnicę pomiędzy obowiązującą ceną przyznanego środka pomocniczego a ceną środka typowego.

5. Terenowy organ administracji państwowej stopnia powiatowego, uwzględniając warunki materialne osoby uprawnionej oraz motywy przyznania jej tego rodzaju środka pomocniczego, może zwolnić częściowo lub całkowicie od odpłatności określonej w ust. 3 pkt 2.

§ 18. 1. Środki pomocnicze przyznaje się na własność, z tym że ponowne przyznanie środka pomocniczego może być uzależnione od zwrotu poprzednio przyznanego środka pomocniczego, o czym należy uprzedzić zainteresowanego.

2. Przy ponownym zaopatrzeniu w środki pomocnicze stosuje się odpowiednio przepis § 2 ust. 3.

3. W uzasadnionych przypadkach osoba uprawniona może otrzymać zapasowy środek typowy. Okres używalności przyznanych jednocześnie środków typowych tego samego rodzaju liczy się podwójnie.

§ 19. 1. Osobie uprawnionej, która nabyła środek pomocniczy na własny koszt, nie przysługuje zwrot poniesionych na ten cel wydatków

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach terenowy organ administracji państwowej stopnia powiatowego może w drodze wyjątku zwrócić osobie uprawnionej poniesiony przez nią wydatek na zakup środka typowego w wysokości nie przekraczającej jego ceny ustalonej w obowiązującym urzędowym cenniku.

§ 20. 1. Podstawą do otrzymania środka pomocniczego jest odpowiednie zlecenie właściwej poradni specjalistycznej upoważnionej do wystawiania takich zleceń przez terenowy organ administracji państwowej stopnia powiatowego.

2. Wykaz jednostek organizacyjnych upoważnionych do wystawiania zleceń na środki pomocnicze powinien być podany do publicznej wiadomości.

3. Do zadań poradni laryngologicznej, upoważnionej do wystawiania zleceń na aparaty słuchowe należy w szczególności:

- 1) przeprowadzenie badań audiometrycznych,
- 2) zlecenie napraw aparatów słuchowych i kontrola realizacji tych napraw,
- 3) wystawianie wniosków o przyznanie na czas naprawy aparatu zastępczego.

4. Zlecenia na aparaty słuchowe pochodzące z importu indywidualnego wydają komisje powołane w poradniach laryngologicznych wojewódzkich przychodni specjalistycznych. W skład komisji powinien wchodzić wojewódzki specjalista do spraw laryngologii lub inny lekarz działający z jego upoważnienia.

§ 21. Na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu lekarze okuliści, wykonujący zawód w przychodniach lekarskich prowadzonych przez lekarskie spółdzielnie pracy zrzeszone w Centralnym Związku Spółdzielczości Pracy, mogą wystawiać osobom uprawnionym zlecenia na wydanie typowych okularów

§ 22. 1. Wystawienie zlecenia na wydanie środka pomocniczego powinno być poprzedzone ustaleniem rozpoznania i stwierdzeniem konieczności zastosowania odpowiedniego środka pomocniczego.

2. Zlecenie (ust. 1) powinno zawierać:

- 1) nazwę i siedzibę zakładu społecznego służby zdrowia wystawiającego zlecenie,
- 2) nazwę i dokładny adres jednostki realizującej zlecenie,
- 3) imię i nazwisko, adres i wiek osoby uprawnionej,
- 4) określenie rodzaju, typu (firmy) środka pomocniczego i w miarę potrzeby inne dane niezbędne do prawidłowej realizacji zlecenia,
- 5) warunki płatności,
- 6) podpis i pieczęć z imieniem, nazwiskiem i adresem lekarza wystawiającego zlecenie oraz stempel z jego numerem statystycznym

3. Zlecenie jest dla jednostki realizującej je podstawą do wydania lub wykonania środka pomocniczego, do podjęcia czynności niezbędnych do wykonania go przez innego wykonawcę bądź sprowadzenia go z zagranicy oraz do dokonania rozliczenia.

§ 23. Naprawa środków pomocniczych odbywa się odpłatnie, z wyjątkiem naprawy aparatu słuchowego uszkodzonego wskutek normalnego zużycia lub innych przyczyn nie zawinionych przez użytkownika (§ 20 ust. 3 pkt 2).

§ 24. 1 Jednostki organizacyjne właściwe do przyznawania środków pomocniczych kontrolują jakość i przydatność wydanych środków pomocniczych oraz terminowość ich wydawania.

2. Jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1, prowadzą ewidencję wystawionych zleceń na środki pomocnicze oraz na naprawy aparatów słuchowych.

3. Przepis § 11 ust. 2 stosuje się odpowiednio przy przyznawaniu środków pomocniczych.

§ 25. Terenowe organy administracji państwowej stopnia powiatowego ustalają jednostki realizujące zlecenia na środki pomocnicze i w miarę potrzeby zawierają z nimi odpowiednie umowy.

§ 26. Osoby uprawnione, którym przysługuje zwrot kosztów przejazdu do zakładów leczniczych, mają prawo na takich samych zasadach do zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca wskazanego w wezwaniu (skierowaniu) i z powrotem w celu przeprowadzenia niezbędnych badań, dopasowania i odebrania przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego.

§ 27. 1. Inwalida wojenny lub wojskowy wezwany przez przychodnię w związku z zaopatrzeniem w przedmio-

ty ortopedyczne, poza zwrotem kosztów przejazdu (§ 26) otrzymuje:

- 1) zwrot utraconego zarobku lub ryczałt na wyżywienie, jeżeli nie jest on zatrudniony, a czas przejazdu w obie strony wraz z pobytem poza miejscem zamieszkania trwa dłużej niż 12 godzin,
- 2) ryczałt na koszty noclegu, jeżeli nie może on odbyć podróży powrotnej w tym samym dniu, w którym został wezwany

2. Podstawą do wypłaty utraconego zarobku jest zaświadczenie zakładu pracy stwierdzające wysokość utraconego zarobku. Wysokość utraconego zarobku, który podlega zwrotowi, nie może przekraczać 70 zł za dzień pracy ani być niższa od kwoty ryczałtu na wyżywienie.

3. Ryczałt na wyżywienie wypłaca się w wysokości 30 zł za dobę.

4. Ryczałt na koszty noclegu wypłaca się w wysokości 30 zł za każdy nocleg.

§ 28. Wypłaty należności związanych z zaopatrywaniem w przedmioty ortopedyczne (§ 26 i 27) dokonuje przychodnia. Na wniosek osoby uprawnionej przychodnia przekazuje jej zaliczkę w wysokości kosztów przejazdu w jedną stronę.

§ 29. Koszty wykonania przedmiotów ortopedycznych i napraw zleconych przez przychodnię oraz koszty zwrotu należności, o których mowa w § 26 i 27, w stosunku do osób objętych służbą zdrowia resortów obrony narodowej, spraw wewnętrznych i komunikacji — są pokrywane z budżetów tych resortów.

§ 30. Zasady zaopatrywania zakładów opieki zdrowotnej zamkniętej w lecznicze środki techniczne stanowiące istotny element zabiegu chirurgicznego (cardio-stimulatory, sztuczne zastawki sercowe, endoprotezy itp) oraz zasady przyznawania i zaopatrywania ludności w protezy stomatologiczne, aparaty ortodontyczne i inne środki stomatologiczne, regulują odrębne przepisy

§ 31. Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 10 listopada 1967 r w sprawie zaopatrywania w przedmioty ortopedyczne (Dz. U. Nr 42, poz. 214).

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej. M. Sliwinski